

Omaniku ootused Eesti Energia AS-le

Riigi osalemise põhjused Eesti Energia AS-s

Energiamajandus on Eesti heaolu üks olulisi tagajaid panustades turupõhise energiavarustuse ja -hinnaga Eesti majanduskeskkonna konkurentsivõime ning keskkonnaseisundi parandamisse. Riik omab osalust Eesti Energia AS-s sellest tulenevalt – et tagada omanikutulu genereeriv ja majanduse jätkusuutlikkust toetav energiavarustus kooskõlas Euroopa Liidu pikaajaliste energia- ja kliimapoliitika eesmärkidega.

Üldised eesmärgid

Riigi kui omaniku üldised ootused Eesti Energiale on järgmised:

- põlevkivi ja teisi loodusressursse kasutades kasvatada ettevõtte väärtust ja teenida stabiilset dividenditulu;
- järgida vastutustundliku ettevõtluse põhimõtteid, hinnates muuhulgas ühingu ärisuhteid Venemaa Föderatsiooniga ja Valgevene Vabariigiga ning loobuda nimetatud riikidega seotud ebaetilistest ärisuhetest;
- riigisiseste ja rahvusvaheliste kliimaeesmärkide saavutamise kindlustamiseks energiasektori moderniseerimine ning majandusliku jätkusuutlikkuse tagamine;
- panustada tasakaalustatud piirkondlikku arengusse pöörates erilist tähelepanu Ida-Virumaale ning värvata töötajaid Eestis eelistatult väljapoole Tallinna;
- panustada valdkondlikku teadus- ja arendustegevusse ning teha rahvusvahelist koostööd;
- minimeerida majandustegevuse keskkonnamõju, kasutada loodusvarasid ja mõjutada maastikke säästvalt, suurendada jäätmete taaskasutust, vähendada keskkonnaheiteid ning jõuda süsinikuneutraalse tööstuseni aastaks 2045.

Strateegilised eesmärgid

Riigi kui omaniku valdkonnapõhised ootused Eesti Energiale on järgmised:

- Eesti Energia kui oluline elektrituru osaline:
 - Tagab konkurentsivõimelise ja mitmekesise elektritootmisportfelli, mis võimaldab edukat tegutsemist elektritootjana ja -müüjana;
 - Tagab 2026. aasta lõpuni Eesti-sisese juhitava elektritootmisvõimekuse vähemalt 1000 MW sõltumata veetasemest Narva jões ja veehoidlas, va korraliste hoolduste ja remontide teostamiseks või avariide kõrvaldamiseks vajaliku perioodi ajal. Sealjuures säilitab külmas reservis 1. novembrist 28. veebruarini võimsusi vähemalt 900 MW ja 1. märtsist kuni 31. oktoobrini vähemalt 600 MW;
 - Suurendab taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia osakaalu vähemalt 40%-ni aastaks 2030, et vähendada elektri tootmise CO₂-mahukus alla 400 kg CO₂/MWh;
 - Arendab põlevkivigaasi, biomassi ja jäätmete kasutamise võimekust ning teisi taastuvenergia lahendusi elektri tootmises.
- Eesti Energia kui keemiatööstusettevõtja:
 - Kooskõlas riigi energia- ja kliimapoliitika arengudokumentidega¹ liigub põlevkivi väärindamisel järkjärguliselt elektritootmiselt üle kütuste, keemiatoodete ja elektri koostootmisele eesmärgiga suurendada põlevkivi ühiku energia- ja emissiooniefektiivsust;
 - Arendab keemiatööstusettevõtjana põlevkivi kõrge väärindamise viise ringmajanduse põhimõttel. Selleks arendab alternatiivsete toormete kasutamist vedelkütuse ja põlevkivikeemia tootmises ja teeb koostööd riigi ja teiste põlevkivi-, keemia- ja ringmajandussektoris tegutsevate ettevõtjatega;

¹ Energiamajanduse arengukava aastani 2030, Eesti 2035, Põlevkivi arengukava 2016-2030, Kliimapoliitika põhialused aastani 2050

- Eesti Energia kui jaotusvõrgu omanik:
 - Tõstab võrguteenuse kvaliteeti pakkudes innovaatilisi võrgulahendusi, investeerides mahus, mis:
 - parandab või säilitab jaotusvõrgu varustuskindlust;
 - parandab uute taastuenergia tootmisvõimsuste liitumisvõimalusi;
 - tagab võrgutasu konkurentsivõime püsimise Läänemere piirkonnas;
 - Lähtub võrgu arendamisel riigi energiapoliitika põhimõtetest ning teeb võrgu arendamisel ning investeeringute tegemisel koostööd teiste võrguettevõtjatega (sh läbi ühise elektrivõrgu arengukava), et vältida dubleerivaid investeeringuid ning leida ühiskonnale kulutõhusaid lahendusi;
 - Rakendab kõigi turuosaliste suhtes võrdse kohtlemise põhimõtteid ja lähtub jaotusvõrguettevõtja nõukogu liikmete valimisel elektrituru seadusest tulenevalt nimetamiskomitee ettepanekust riigivaraseaduse põhimõtteid järgides.

Finantseesmärgid

Strateegiliste eesmärkide saavutamist ja tegevuse jätkusuutlikkust peavad toetama järgmised finantseesmärgid:

- Kasumlikkus – Äriühingu omakapitali tootlus peab olema võrreldav sarnastel tegevusaladel tegutsevate ettevõtjate tootlusega. Lähtuda alates omaniku ootuste kinnitamisest investeerimisotsustes omakapitali hinnast 6,1% ning tagada iga-aastaselt äriühingu omakapitali tootlus vähemalt eelmise viie aasta keskmise omakapitali hinna tasemel.
- Efektiivsus – tagada keskpikas ajahorisondis tulude proportsionaalselt kiirem kasv kuludest. Defineerida tegevusvaldkondadele kohased efektiivsusmõõdikud ning püüelda nende parandamise poole.
- Dividendipoliitika – stabiilse ja ajas kasvava omanikutulu tagamine. Ootuspäraseks dividendiks on viie aasta keskmisena 50-100% konsolideeritud emaettevõtja omaniku osa puhaskasumist, võttes arvesse ettevõtte kapitalstruktuuri ja investeerimisvajadust.
- Riskijuhtimine – majandustegevuse kavandamisel tuleb lähtuda optimaalsest riskitasemest ja kapitalistruktuurist. Tagada:
 - optimaalne omakapitali ja varade suhte tasemel 50-55% ja
 - netovõla suhte EBITDA-sse igal ajahetkel alla 4,5.
- Investeerimispoliitika – investeeringutele teostatakse põhjalik eelnev riskide hindamine ja neid finantseeritakse reeglina äriühingu põhitegevuse rahavoogude, võõrkapitali ning tütarühingu(te) tasemel erasektorist täiendava omakapitali kaasamise abil, sh Enefit Green AS-i aktsiate avalik pakkumine ja noteerimine kuni 49% ulatuses.
- Tegevusvaldkondade sõltumatus – kõik tegevusvaldkonnad peavad olema kontsernisiseselt iseseisvalt mõõdetavad ja tasuvad.

25.08.2022

(allkirjastatud digitaalselt)

Keit Pentus-Rosimannus
rahandusminister